

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти*: зб. матеріалів II регіональної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листоп. 2018 р.). / укладачі: Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль, 2019. С. 35–42.

2. Лебедик Л. В. Педагогічна підготовка магістрів у вищих економічних навчальних закладах: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 165 с.

3. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю. Концептуальні засади підготовки викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури. *Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору*: монографія / за редакцією С. П. Архипової, О. П. Лещинського. Черкаси : ЧНУ, 2020. С. 43–64.

4. Стрельников В. Ю. Авторські курси як форма підвищення кваліфікації викладачів. *Освіта. Технікуми. Коледжі : навчально-методичний журнал*. 2017. № 1,2 (42). С. 14–17.

5. Стрельников В. Ю. Акселеративне навчання як умова професійного розвитку науково-педагогічних працівників. *Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 28 жовт. 2016 р. / за заг. ред. В. В. Олійника. К. : УМО НАПН України, 2016. С. 263–267.

6. Стрельников В. Складники особистісно-професійної компетентності викладача закладу післядипломної освіти. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти*: зб. наук. пр. Суми: КЗ СОІППО, 2019. URL : <https://drive.google.com/file/d/1wFLXdkIHhKI4ZDrCdSUO2PfkfObdJ/view>

7. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Shapovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

338.246.88:316.422:378.1

РОЗВИТОК НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Т.В. Небога,

**Державна установа «Інститут ринку та економіко-екологічних
досліджень Національної академії наук України», м. Одеса**

Сьогодні відновлення економіки в науці трактується як система заходів, спрямованих на відновлення економічних переваг країни, налагодження виробництва, підвищення рівня життя людей та їх платоспроможного попиту. На думку автора [1] відновлення економіки після збройного конфлікту має базуватися на розробці спеціальних програм з “реанімації” господарської

діяльності країни, та на розробці заходів, необхідних для повернення населення та забезпечення гідних умов його існування, відновлення інфраструктури в окремих регіонах з подальшою її інтеграцією з іншими регіонами країни [1, с. 78].

Згідно даних Кабінету міністрів України в Україні вже працюють чотири фонди відновлення економіки після війни, кошти яких сприятимуть відродженню стабільності української економіки та допоможуть українцям в умовах війни [2]. Кошти збиратимуть за такими напрямками: відбудова знищеної інфраструктури (Фонд відновлення майна та зруйнованої інфраструктури); трансформація економіки (Фонд відновлення та трансформації економіки); відновлення роботи малого та середнього бізнесу (Фонд підтримки малого та середнього бізнесу); обслуговування міжнародних фінансових зобов'язань України (Фонд обслуговування та погашення державного боргу).

Науково-освітня інфраструктура відноситься до важливої компоненти забезпечення глобальних конкурентних переваг країни. В умовах же економічного відновлення після військового періоду її розвиток має забезпечити насамперед можливість для продовження отримання освітніх послуг усіма бажаними, а у подальшому – умов для формування потужного наукового потенціалу як важливої складової інтелектуального капіталу країни.

Розвиток наука виступає ключовою детермінантою формування державності, а сформована розгалужена науково-освітня інфраструктура здійснює вирішальний вплив на ефективність відтворення суспільного капіталу через створення умов для розвитку кадрового потенціалу та генерування інновацій.

У вузькому значенні науково-освітня інфраструктура – це сукупність матеріальних об'єктів, які здатні забезпечувати реалізацію науково-освітніх функцій закладів вищої освіти (ЗВО) та наукових установ країни, при цьому створюючи достатні умови для діяльності всіх суб'єктів таких закладів та установ. Разом з тим, у широкому сенсі науково-освітня інфраструктура, являючись частиною соціальної інфраструктури країни, виконує функцію реалізації соціальної політики, а тому повинна виступати об'єктом державного регулювання.

Ключовими елементами науково-освітньої інфраструктури виступають самі науково-дослідні інститути, бізнес-інкубатори, лабораторії, бібліотеки музеї. Крім того, можна виділити такі її сегменти, як інституційна (заклади вищої освіти, наукові установи, та ін.), технологічна (комп'ютерне та програмне забезпечення), дослідницька (лабораторії) та інформаційна (бібліотеки, наукометричні бази даних та ін.)

Вважаємо, що науково-освітня інфраструктура в період економічного відновлення має відноситися до ключової інфраструктури країни, що потребує розробки нової стратегії її розвитку. Така стратегія повинна базуватися на тісному співробітництві між університетами та академічними науковими закладами і має включати наступні інституційні складові: нормативно-правове забезпечення, вирішення питань кадрового забезпечення, інформаційно-технологічні умови.

1. Нормативно-правове забезпечення:

- привести нормативно-правову базу функціонування системи вищої освіти відповідно до потреб відновлення економіки після військового періоду з можливістю її інтеграції до світового наукового-освітнього простору.

2. Вирішення питань кадрового забезпечення:

- піднесення престижу викладацької діяльності через розробку системи мотивацій, що призведе до підвищення якості освітнього процесу на високому науково-методичному рівні;

- вдосконалення тарифної політики стосовно оплати праці викладачів, забезпечення їх соціальних гарантій;

- на період відновлення економіки країни спростити (або відмінити) процес атестації науково-педагогічних кадрів;

- залучати на постійній основі до освітнього процесу (особливо для магістрів) фахівців-практиків та науковців академічних установ.

Оскільки нагальною є проблема відтоку людського капіталу із України, слід розробити комплекс заходів для формування сприятливого науково-освітнього середовища. та створити відповідні інформаційно-технологічні умови.

3. Інформаційно-технологічні умови:

- залучення іноземних інвестицій задля покращення матеріально-технічного забезпечення українських ЗВО;

- створення умови для інтегрування викладачів до міжнародних наукових проєктів, участі у міжнародних конференціях у режимі офлайн, співробітництва з фаховими спільнотами, стажування через викладання в іноземних закладах освіти;

- повсюдна диджиталізація науково-освітнього процесу;

- розвиток національної бази знань;

- створення умов для реалізації заходів щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності ЗВО та академічних установ.

Враховуючи привабливість отримання освіти в навчальних закладах Європи для потенційних абітурієнтів з одного боку, та високої конкурентної якості викладання в таких закладах – з іншого, пропонуємо створити умови для дистанційного навчання українських студентів у європейських навчальних закладах з метою диверсифікації отриманих знань. Це забезпечить українським студентам можливість вибору подальшої їх професійної діяльності, виступить одним із інструментів мотивації їх до навчання та формування стійкої системи їх професійних компетенцій.

Оскільки економіка в умовах її відновлення потребує широкого спектру фахівців, необхідно посилити практичну підготовку студентів. Необхідно надати пріоритет у фінансуванні ЗВО галузевого спрямування, технікумів, коледжів та училищ, які проводять підготовку спеціалістів технічних спеціальностей, а також ЗВО, навчання в яких орієнтовано на ґрунтовну практичну реалізацію. Саме такі заклади у своїй структурі можуть мати стартап-центри, інноваційні хаби, бізнес-інкубатори тощо.

На нашу думку, у період відновлення економіки буде існувати попит на освітні послуги по отриманню нових навичок, або зміни роду діяльності, а

тому важливим має стати створення умов для розвитку системи підвищення кваліфікації (перекваліфікації) відповідно до умов, що змінилися. Крім того, науково-освітня інфраструктура країни повинна забезпечити готовність ЗВО для навчання в них осіб з особливими потребами.

Реалізація зазначених заходів може сприяти поверненню кваліфікованих викладачів ЗВО та науковців, які вимушені були залишити країну через війну, та сприяти реалізації візії вищої освіти України, визначену у «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021—2031 роки», а саме – створення конкурентоспроможної системи ЗВО, яка на основі співпраці з науковими установами та представниками бізнесу формує фаховий та науково-освітній потенціал нації на засадах професійного й особистісного розвитку, і при цьому інтегрована у світовий освітній та дослідницький простір [3].

Література.

1. Іванов С.В. Економічне відновлення і розвиток країн після збройних конфліктів та воєн: невтрачені можливості для України. *Економіка України*. 2019. № 1 (686). С. 75-89.

2. В Україні розпочали роботу фонди відновлення у зв'язку зі збройною агресією росії. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukrayini-rozpochali-robotu-fondi-vidnovlennya-u-zvyazku-zi-zbrojnoyu-agresiyeyu-rosiyi>

3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021—2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

УДК 371.32

РИНОК ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

М.Л. Орлова, С.С. Шекера,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Одеська область належить до регіонів України, у яких туризм набув значного розвитку і є важливим сектором господарства. Про це свідчить інформація Державної служби статистики України [1], відповідно до якої у 2020 році на Одещині працювало 194 туристичних підприємства (туристичних операторів та агентів), за даним показником область знаходилась на п'ятому місці серед регіонів України після міста Києва, Дніпропетровської, Львівської та Харківської областей. Послуги розміщення туристам надавали 147 колективних засобів, загальною місткістю 21707 місць. Зрозуміло, що для успішного функціонування туристичного сектору потрібні фахівці, здатні професійно виконувати свої обов'язки та своєчасно реагувати на зміни та виклики. Зважаючи на вищезазначене, актуальним є аналіз пропозиції освітніх послуг Одеської області у сфері туризму та співставлення її з потребами ринку.

	ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ О.Р. Трач, Ю.В. Гарібяр	
215	АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ В ОНАХТ Л.О. Ланженко, В.Г. Мураховський, Ф.А. Трішин, О.Р. Трач	477
216	КОМП'ЮТЕРНА КОМУНІКАЦІЯ – НОВИЙ ВИМІР У СПІЛКУВАННІ ЗДОБУВАЧІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Г.І. Палвашова, Н.В. Доценко, Т.М. Афанасьєва	478
217	КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ Н.М. Корсікова	480
218	ФОРМИ СПІВПРАЦІ СТЕЙКХОЛДЕРІВ З ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ Н.В. Асауленко, О.В. Ткачук, О.Ф. Щапіна	482
219	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ А.Є. Ділова, ВСП «Механіко-технологічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса	484
220	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ Л.В. Лебедик Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава	487
221	РОЗВИТОК НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ Т.В. Небога, Державна установа «Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України», м. Одеса	490
222	РИНОК ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ М.Л. Орлова, С.С. Шекера	493
223	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ М.Д. Потапов, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса Ж.Ф. Дорошенко, Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса	496
224	ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ Я.Д. Гусак-Шкловська,	498